

Köszén-kátrányt

legjobb minőségben
szindely és deszkatekők

behuzására,

mely által azok tartóssága kétszerte hosszabb, továbbá czulópok, melyek a földbe ásatnak; kerítések s gazdasági eszközök befestésére, hordókban a 50 egész 200 kiló súlytalommal; — továbbá saját gyártmányú COAKSOT (pirszén) tövások és lakatosok részére ajánlja utányos ár mellett

a légszeszgyár igazgatósága
Debreczenben.

Jó, szép és olcsóságuknál fogva különös kedveltségnek örvendő Zsolnay-féle

„Rózsamáz“ főzőedényeket és különlegességeket.

Legújabb találmányu, könnyen és biztosan kezelhető, önfelkészítő

Szódavizgépeket minden nagyságban; valódi Berdorfi alpacca és chinaezüst

evőeszközöket és dísz tárgyakat,

Kertilampákat és tükrözött Kertigolyókat nagy választék és olcsó árak mellett ajánl

Kaszanyitzky Endre

Arjegyzékekkel kívánatra bérmentve szolgálók.

Arjegyzékekkel kívánatra bérmentve szolgálók.

Bécsi

gyermek-tápláló liszt.

Az anyatejnek tökéletes helyettesítője. Gyógyos és alkalmas Dr. Godeffroy tanár Dr. De Schützler J. államtanácsos tanácsadójának E. által és más orvosi tekintetben vizsgálatokra ezen kitűnő táplálékra.

Emil grófyattárban.

Kr. használati utasítással együtt.

1373-ban

RÉS FOGPASTA

ÉS KEGYES SZERZETESEKTŐL

apátság Girondéban.

Dom Maguelonne

2 arany érem: London 1884.

1373-ban

1373-ban

1373-ban

1373-ban

1373-ban

1373-ban

1373-ban

1373-ban

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Különzeti árak:
Helyben és postán külföld.
Egy évre 10 fr.-kr.
Fél évre 5 —
Negyed évre 2 — 50.
Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minőségét illetően: Nagy-helyi-írások. 1884. évi. Új-szemle. Kálmán Kálmán. — A szerkesztőre bérmentve külföldre.

Előfizetési helyben:
TITKOSI K. LAJOS és társai.
OSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésben és a kiadóhivatalban KUPÁSI IMRE könyvnyomtatásban a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:
Nagy hasznosított terület 5 kr.
Nagyobb területre 10-15 kr.
Hirdetők a kiadóhoz a 12 óráig érkező iratoknak felvételéig minden kiadóhivatalban 30 kr.
Hirdetési díj a hirdetői munkájának foglalt időtartama sora 50 krajczár.

Az előfizetőknek meg kell adni a címüket és a postahivatalok utján.

Az előfizetőknek meg kell adni a címüket és a postahivatalok utján.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Közüktatásügyi vita.

(r. e.) A közüktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalása a viharosabb parlamenti tárgyalások közé fog tartozni. Kormányunk csak névleg szabadalmi kormány s éppen a kultusz-tárca keretében tartoznak azok a kardinális kérdések, a melyek a valódi szabadelvűség tiszta arányát megpróbálják. Ide van beosztva a vallás, a közüktatás és a népaevetés, a melyek nálunk s a kormány szemében is kardinális kérdések ugyan, de a megoldásuk is — kardinális dolog. Az esztergomi és kalocsai kardinális uraknak mindenesetre van e megoldásra annyi befolyásuk, mint magának az egész népképviseletnek.

A költségvetési vita kezdődött az Irányi Dániel indítványával, ki ezáltal is hangoztatta a teljes vállésgyenlőség hatalmas eszméjét. A XIX-ik század gúnyja, hogy ez eszmének még most is ég és föld között kell lebegnie, vagyis azon eszmék közé kell tartoznia, a melyeket a miniszterek is dicsernek, megígérnek és sohasem valósítanak. Magyarországon — a melynek állami vallása van, melyben az egyes vallások főpapjai nincsenek az egyenlőség olveit szertul képviselve a főrendiházban s a melyben némely vallásfelekezetek felek összeházasodása korlátozva van, sőt az anabaptisták üldözöttek is — teljes vallás-szabadság nincsen s éppen ezért a kormány-szabadelvűség mindjárt a költségvetési vita elején, az Irányi Dániel indítványának leszávasztásával, megbukott az érettségi vizsgán.

Késztelen azonban, hogy nem igen vétnék a vallás-szabadság eszméje ellen, ha azt hisszük, hogy némely államellenes özelem (p. o. a nazarénusok kihuzódása a védőkötélzettség alul, a zsidók anyakönyv vezetése, a némely egyházak autonóm védszarnyai alatt működő germanizáció és nemzetiségi özelemek) még csak megrendszabályozandók s felburjánzásukat a vallás-szabadság örfüge alatt tünni sem most, sem később nem szabad.

Tisza Kálmán — persze Szilágyi Dzsözse hivatkozva — kiltatásba helyezte a polgári házasság intézményének behozataltát is. Elhisszük, hogy ha Tisza Kálmán megbukik, Szilágyi Dzsözse keresztül viszi a polgári házasságot. Csak az a kérdés, hogy ha ennek kivételében most akadályul a Tisza Kálmán áramlata szolgál, kedvezőbb áramlatot talál-e erre nézve a méretekelt ellenzők körében? A melyek meg fogják szavazni a Rudolfinumot s tulajnyomlag az Irányi Dániel vallás-szabadsági indítványa ellen szavaztak.

Ezek eddigelő a közök. tárca megindult költségvetési vitájának főbb momentumai. Érdeklődve várjuk a Kiss Albert felszólalását, kit pártja azzal bizott meg, hogy Csáky Albin gróf kultuszminiszterrel a hirdeti német nyelvi rendelet visszavonását követelje. Erős mennykőcsapás lesz a miniszterre nézve, kit pártja, éppen e rendeletért s a román katólikus mágnási növelde, az eredetileg tervezett Rudolfinum miatt nem szert. A Rudolfinum ügyének kapcsán Ugron Gábor fogja a kormány által megítámadott demokratikus álláspontot megvédelmezni. Tamadva fog védeni, a mint már ezt szokta pártunk e kitűnő államférfia. Mi, a mint már irtak, örvendünk annak, ha a katólikus mágnásokat ezentul nem Schmerling fogja nevelni, német szellemben s a bécsi Theresianumban, hanem a legelőbb magyar szellemben vezetett Rudolfinumban, de azt már nem értenők magunk sem, hogy nem ök, a dugszadagok alapítanak á-neveldeit, hanem közpözenen tartanak fel a számkra ily luxus-intézetet!

E nevelő intézetben mindenesetre nagy gond lesz fordítva az angol, francia

nyelvre, a sport-nemekre, a diplomácia nemesebb szakmájának egyes ágaira; helyes, de hogy mért járuljon mindebbhez csak egy krajczárral is a magunk fölé egyszerű adófizető polgár, azt már nem tudjuk megérteni.

Csáky grófnak tehát külön is befűtenek a kánuikulában s az állása nem tartozik a legszilárdabbak közé. Pártja már csak azért sem szereti, mert népszerűtlenné tette magát rendeletei, tervei által, pedig a kormány a népszerűtlenségéből eléggé kijutott Csáky nélkül is. Népszerűség kellene oda és nem germanizáló rendeletek, a melyek ellen — tüntet az ország.

A kultusz vita legyen a germanizáló és ultramontán szellemű miniszterre nézve a bűnök büntetése.

Országgyűlés. A képviselőház ülése május 20-án. A képviselőházban tegnap nagyon érdekesen indult meg a vallás és közüktatási vita. Gróf Csáky Albin miniszteri exozója, melyet tartott, elég rokonszenves fogadtatásban részesült.

Az ellenek részéről Kovács Albert volt az első szónok, a ki a miniszter beszereit reflektált, kiemelve, hogy látja a komoly törekvést a közüktatás állapotának javítása iránt, de ugyanakkor hangsúlyozván azt is, hogy a népoktatás tekintélyét nálunk is mint a külföldön lehetőleg emelni kell. Igen szép beszédet trított tovább (közben Várady Gábor beszélt, konstataván, hogy a rutheinek közt se vert gyökeret a pauszlav törekvés) — a vallás-erkölcsi nevelés érdekében L. e. s. k. ö. István, kitűnően ama tapintat által, melylyel a kérdést tárgyalja s minden feltérmagyarzásal szemben képviselni tudta.

Az ülés szenzációs részét azonban Ferenczy Ferencz hozta napirendre, egy rögtönzött, de azért tartalomban és formában egyaránt sikerült beszédien fejtgetvén, hogy az ellenek bizalma hol kezdődik és hol végződik a miniszterrel szemben s végül a katólikus autonómiát követelvény.

A beszéd partikulónseg nélkül a legnagyobb feltűnést keltette. Rögtön felkelt gróf Csáky miniszter s nyilatkozott a katólikus autonómia kérdésében. De nyilatkozata nem elégitette ki azokat, a kik a katólikus autonómiát öhajják és követelik. A miniszternek a mai ülésen, a katólikus autonómia kérdésében Ugron Gábor fogja megadni a választ.

Uj főispán Gróf Zichy József, ki a Deák-párt alatt előbb fumei kormányzó, később kereskedelmi és végül közlekedési miniszter volt, s akit a fuzó óta Tisza miniszterelnök legelőbb négy ízben szólított fel tarca-vállalásra, mindannyiszor azonban siker nélkül, — elfogadta a pozsonyi főispánságot, mely gróf Esterházy István lemondása következtében megürösült. E tény, bármikent kommentáltassék is az, ökvetlenül kiváló politikai eseményt képez. Nem azon állásnál fogva, melyet gróf Zichy József elvállalt, hanem azon politikai egyéniségül fogva, auit Zichy József gróf az elvállalt állásba bevisz.

Umberto olasz király berlini útjában már százezer terültre ért, hol az államhatalom képviselői azzal a tisztelettel fogadják, mely egy szomszéd barátságos állam uralkodóját megilleti. Berlinbe a király tudvalevőleg holnap d. e. 11 óra tájban érkezik s a császári udvaron kívül a főváros is nagyban ünnepleni készül a felséges vendéget. Noha maga Vilmos császár penditette meg az eszmét, hogy a fogadtatási ünnepekben a főváros külön részt vegyen, a berlini képviselőlet a szükséges 150.000 márka hitelt csak 50 szával 49 ellen szavazta meg. Különösen a szelső elemek ellenztek a költségek megszávasztását. A képviselő testület eljárása egy perczig kínosan érintette ugyan az udvari köröket, ma azonban ez az incidens már el van felelve s az olasz királyt a hivatalos és nem hivatalos világ egyenlő lelkesült hangulattal fogja fogadni.

Bányászok strájkja. Zwick a u, május 19. A bányaegyesület elhatározta, hogy a nyelzőzrai munkaidőbe (a le- és felszállás is beleértve) nem egyezik bele; de az egyes bányák bocsátkozzanak tárgyalásba munkássaikkal a munkaidő másnem megállapítása iránt. Egyes bányák hajlandók a megszabott munkabért viszonyaiknak megfelelően emelni s a rendes munkaidőn tul való dolgoztatást a legszükségesebbre fogják szorítani. A dolgozó munkások ellen irányuló kibágások megkeztetésében a hatóságok hirdetményt tettek közze,

melyben öva intik a sztrájkolókat az öjly kihágásoktól.

London, május 19. A northumberlandi bánya munkások egyesülete tegnap tartotta Newcastlenben rendes évi gyűlését, melyen elhatározták, hogy 10 százaléknai béremelést fognak követelni.

Bulgáriából. Szófia, május 20. A Reuter-ügynökség jelenti: A Bulgáriában tartózkodó zankovisták és Zankov közt a tárgyalások eddig nem vezettek eredményre. A part két förtorra van oszolva; az egyik szakítani öhajtana Zankovval s hajlandó elismerni a dolkok jelenlegi állását és így törvényes öllenzeket képezni, vagy pedig a kormány pártához csatlakozni; a másik a mellett van, hogy ragaszkodni kell továbbra is az eddigi magatartáshoz és be kell varni az események fejlődését. Ugy látszik, hogy a tárgyalások még folyamatban vannak.

A Dunán.

Budapest, május 20. Két szarnoka volt a magyar közlekedési politikának még 1880-ban. Az egyik az akkori osztrák államvasút-társaság, a másik a Dunagőzhajózási társaság. — Az előbbi már régen megadásra kényszerítette a magyar állam független forgalmi politikáját, a másik meg mai napig is makacsul ragaszkodik bitorolt monopoljához. Az előbbi, mint osztrák-magyar államvasutat alkalmazkodik a magyar állam-szemehez, kifejezésre juttatta igazgatásában, ügykezelésében és díjazásában a dualizmust s midőn így járt el, saját érdekeit is legokosabban szolgálta.

A Dunagőzhajózási társaság ellenben osztrák akart maradni. Pedig a Duna magyar folyam. Az összes folyam hosszúságának közel egyharmadára magyar földet áztat. De nem is a terület arány-száma a döntő. Hajózási szempontból irányadó az, hogy nagyobb szállítási járművek, főképp gőzhajók járhatnak. Összesen 1393 kmtr hosszúságban járnak gőzhajók a Dunán. Ebből Magyarországé 1076 kilométer.

Ausztriában a Dunán nagyobb hajók csak rövid folyamhosszon közlekednek Lincztől, esetleg Donauwörthtől a magyar határig. — Passautól Donauwörthig csak kisebb hajók közlekednek. Ezenben Magyarországon Danyentől Orsováig a Duna egész folyamhosszán a legnagyobb gőzhajók járhatnak, sőt a stratégiai hadihajók és monitorok által is értekesíthető.

Magyarországot tehát nem térheti egy ostobán vezetett, saját érdekeit is felfogni képtelen, idegen szellemű társaság egyeduralmat leghatalmasabb folyamán. — Ezt tünni anyai volna, mint lemondani önmagáról, mint feláldozni az önzésnek, a korlátoltságnak, a czopfos elfogultságnak mezőgazdasági, ipari és részben nemzetközi érdekeit.

Véget kell vetni e gyalázatos állapotnak, melyet hogy eddig trítottuk, csak arczpírulva konstataljuk. Baross közlekedési miniszter végre fellépett erőlesen. Hajlandó volt beket kötni a régi társasággal, de oly beket, melyet ő diktált. Világosan megmondta feltételeit. A társaság rossz szelleme, az öreg társasági ölnök-igazgató azokat nem fogadta el. A magyar kormány levonta a konkvenziákat és most független magyar Dunagőzhajózási társaság van alakulóban. Kellő tökével rendelkező társaság tett ajánlatot és ez övadékkal van ellátva, az ajánlat komolyságának biztosítékul.

Megjétek erre a régi társaság vezetői és részvényesei. — Az osztrák államvasút-társaság bécsi igazgatósága ögyug, mint a gőzhajózási társaság nem akart Magyarországgal kiegyezni. De Joubert, a francia igazgatóság ölnöke, megkötötte a szerződést a bécsiek nélkül. — A bécsi igazgatóság megbukott, de maga a társaság prosperál.

Ugyanez a játék folyik most Bécsben. Az igazgatóság józan része és a legnagyobb részvényesek válságot idéztek elő a vezetésben. Néhány befolyásos igazgató leköszönt és kijelentette, hogy a közlegő közgyűlésen nyil tan állást foglalt felfogása mellett, vagyis a magyar kormány bekeötételei oldalán. Baross azonban tudja, kikkel van dolga. Kijelentette, hogy Cassianus, a társaság jelen legi ölnökével nem bocsátkozik újabb tárgyalásokba. És ezzel az ölnök sorsa megpecsételtett. Buknia kellett, akárhogy palózott. A részvényesek egy küldöttsége járt nála és tudomásra hozta, hogy távozása a társaság fennállása érdekében mulhatatlanul szükséges. A közgyűlés többsége ratifikálni fogja e véleményét. Ha igen, akkor újabb megnyilnak a magyar kormány a társaság megbízottai előtt. Ha nem, becspáják az örök előtt, és Magyarország követve Románia és Oroszország példáját, létre hoz oly ver-

senytársat, amely kiveri a magyar Dunáról az osztrák hajókat.

Hírszer eltekintve a konfliktustól, Cassian megérdemelte a bukást tisztán a részvényesek érdekeserelmel szemponztjából is. Az általa igazgatótt társaság évről-évre hanyatlak, még pedig rohamosan.

A társaság bevételei a lefolyt évtizedben szomorú képet mutatnak.

A bevételei többletét átlaga tett évenként: 1877-től 1881-ig 3.719.746 frtot. 1882-től 1886-ig 2.401.044 " 1887-ben 1.516.431 "

Fell-e ennel szigorubb kritika? Igaz, hogy az összes közlekedési vállalatok helyzete e korszakban mehez volt. A terményárak depressziója és a verseny díjazásai leszállításokra kényszerítette a vállalatokat. De a leg-több vállalat lelemény, bölcs vezetés, takarékos ügykezelés és forgalom kiterjesztése által ellensúlyozta a rossz idők viszontagságos hatását.

A Dunagőzhajózási társaság azonban fenn-tartotta a régi nagyurias bőkezűséget. Drágán és rosszul adminisztrált, nem haladt a korral, elhanyagolta a magyar érdekeket és így maga ellen zudította a magyar forgalmi politika jogosult, önvédelmi retortáját.

Cassian nem akarta belátni, hogy a Duna magyar folyam, hogy e folyamon itt csak oly társaság állhat fenn, mely a magyar érdekeket szolgálja. Eltekintve a földrajzi helyzetől, melyre már utaltunk, a forgalom természeté is olyan, hogy a Dunagőzhajózási társaság csak úgy élhet meg, ha a fősúlyt a magyar közlekedési érdekekre fekteti.

A vizut ott, ahol vasutakkal két verse-nyeznie, leginkább a nagy tőrfogatu, viszonylag kisebb fajlyu tömeges árú szállítására alkalmas. Selymet, posztót, lenárakat, a szövő, a fényözési, a ruházati ipar termékeit vasuton küldik. Ellenben gabonát, gyapjút, vagy gépeket, mezőgazdasági segédeszközöket stb. hajón cselizertzen szállítatni.

Azt pedig tudja mindenki, hogy Ausztria-Magyarországra és a Duna vízmentében kelet felé gyártmányokat küld, míg ezekért cserébe nyers terményeket kap. Ausztria tehát csak mint vevő lehet foglalkoztatja, amennyiben vásárlója a Magyarországból, ezelőtt Romániából is szállított nyers terményeknek; ezek pedig víz ellenében jutnak forgalomba. A Romániával fennálló és előreláthatóan még évek hosszú során át tartó vámbáhoron által okozott károkkért csakis Magyarországból találhat kárpótlást. A tarifapolitika érdekeit itt sür-gősek, itt döntők. Sem a Gagain-féle orosz szubvenzióban részesülő, sem az új romániai vállalatot a föld szerzől eltrólni nem lehet. Nincs tehát a társaságnak választása. Utalva van Magyarországra és meg kell magát adni kegyelemre.

Cassian ezt nem látta be, ez büne. Ezért bünhődik és büntetése a bukás. A magyar Dunán a magyar állam uralmat biztosítani kell Ha lehet, a fennálló Dunagőzhajózási társasággal. Ha nem, akkor ellene független magyar vállallattal. Dunai forgalmunkat többé tőlünk független kézbe nem tessük le.

Enyedi Lukács.

Városi bizottsági közgyűlés.

Meghivas az 1889. évi május 23-án — csütörtökön — délelőtt 9 órákor, a városháza nagytermében tartandó rendes bizottsági közgyűlésre.

Tárgyak:

1. Polgármesteri jelentés.
2. Baross Gábor közmunka és közlekedési m. kir. min. körirata, melyben tudatja, hogy a belügyminisztérium ideiglenes vezetését átvette.
3. Gf. Szapáry Gyula földmívelés-, ipar és kereskedelmi m. kir. miniszter körirata, melyben miniszterrel történt kinevezését tudatja.
4. Szatmár városnak az állami italmérségi jövedék behozatala folytán adandó kártalanításról szóló törvény és utasítás közti különbözetre vonatkozó felirata pártolás végett.
5. Tanácsi előterjesztés a Ludovika akadémiái egy városi és egy Andházi Szilágyi-féle alapítványra pályázók körvényeivel.
6. Ugyanaz: a közigáshód felépítése ögyének a katonai lakatnyak felállításával megbízott küldöttséghez való áttétele iránt.
7. Ugyanaz: a közkórház felállításai ögyének a katonai lakatnyak felépítésével megbízott küldöttséghez való áttétele iránt.
8. Ugyanaz: a honvéd barakkok felépítésére szükséges költség törlesztési tervének felterjesztése iránt.
9. Ugyanaz: a gyámpéztári mérleg megállapítása és felterjesztése végett.
10. Ugyanaz: a város körüli sertés hizlaló-öv kijelölésére vonatkozó szabályzat megállapítása iránt.

11. Ugyanaz: a debreczeni ágost. ev. egyház kényverére iskola építéshez 100,000 darab téglá adományozásáért.
12. Ugyanaz: Józsa község kényverére községháza építéséhez téglá és cserép adományért.
13. Ugyanaz: Valentin Lajos szinagazgató kényverére 3000 forint kölcsönért.
14. Polgárosítási kényver.
15. Bába-oklevél kihirdetése. Debreczen, 1889 május 20.

HELYI HIREK.

Jókai Mór Debreczenben.

Jókai Mór és vendégtársai tiszteletére tegnap este igen látogatott és minden ízében igen sikerült társas vacsora rendeztetett a nagy-erdei Dobos-pavilonban. Négy hosszú asztal volt felterítve s 100-nál több terítéknek akadt gazdája. Minden nagytás nélkül konstatalhatjuk, hogy ily kedélyes s ily sikerült bankettet régen nem láttunk Debreczenben. Képviselő volt e vidám mulatságon városunk intelligens közönségének csaknem minden osztálya, a miről a következő névsor tegegy bizonyít: Az asztalón ülő Jókai Mór-on és kísérőin kívül jelen voltak: gróf Degeafeld József főispán, Simonffy Imre királyi tan. és polgármester, Simonffy Sámuel kir. tan., Rásó Gyula alispán, Nagy Károly tszékbi bíró, Nanássy Lajos, Paksy Imre közjegyző, Sarvay Lőrincz kir. alügyész, Maróczy János pénzügyi titkár, Bodossy Pál püspöki titkár, Nanássy Ferencz, Dr. Legányi Gyula orvos, Beer Kálmán, Vegh Gyula rend. óraalkapitányok, Beszler Lajos, Zöld Mihály városi aljegyzők, Veszprémy Zoltán megyei aljegyző, Steinaecker Sándor pénzügyi hivatalnok, Domokos Kálmán, Dr. Fazekas Sándor, Buzás Pál, Géresi Kálmán, Joó István, Elek Lajos, Dóczy Gedeon, Bekési László, Harmath G., Szojka Gyula, tanárok, Komlóssy Arthur, Bíró Károly, Torday Gábor Márk Endre, ügyvédek, Csanak József, Gerebly Fülöp, Zádor Lajos, Kaszanyiczky Endre, Ifj. Csanak József, Fabriczius Géza kereskedők, Sány László hiv., Győry Elek főisk. pénztárnok, — L. Nagy Bálint, Fehér Sándor, Balla Mihály polgárok stb. A városi dalárda — élén Mácsay Sándor karmesterrel — testületileg jelent meg, jelenyvel és piros pántlikás kalappal. Hölgyek is szép számmal voltak jelen, u. m. Feszty Árpádné szül. Jókai Róza, öz. Veres Lászlóné szül. Szatmáry Tereza, a debreczeni jótékony nőegylet elnöke, — Laky Lajosné, Nanássy Lászlóné, Szabó Kálmánné, Joó Istvánné hűgával; Szeles Ilona kisasszonnyal, Gerebly Fülöpné, Kaszanyiczky Endréné, Zádor Lajosné, Sány Lászlóné, öz. Mahl Gusztávné, Nanássy Erzsike k. a. Szünetek alatt Rácz Károly zenekara huzta a szebbnél-szebb nótákat, később a dalárda is — pompásan előadott dalaival — gyönyörködtette a közönséget.

A nagyerdei vendéglős: Papp Gyuri bácsi, ismét kitett magáért. Kitűnő, számos fogásból álló, magyaros vacsorát adott s jó borokat. A kiszolgálás is pontos volt. Ily olcsó árért ily izletes bankett ritkán van Debreczenben. Az első pohár-köszöntőt Géresi Kálmán mondta az unapelt vendégre, mire Jókai

Mór — általános figyelem mellett — körülbelől így válaszolt:

„Többször voltam Debreczen városában. Hol kergettek (1849-ben, midőn a magyar kormányval együtt ide menekült. Referens.), hol hivogattak ide. Most nem kergettek, nem is hivogattak, hanem kötelesség teljesítésből jöttem ide. Lelkesedés száll meg, midőn Debreczenbe jövök, annak dacára, hogy lelketem most mely gyász fűdi. Azért jöttem most ide, hogy megismerjem azon várost, mely eleitől fogva vezére volt a magyar népek, a nemzeti törekvéseknek. E várost nem védik folyók, bástyák, bércek, nem védik külföldiek, csak saját népe védi. Így volt ez a multban is mindig. Irtam én már Debreczenről ama népismeri vállalat számára, melyen most dolgozom, egy ismertető cikket, de azt tapasztaltam, hogy időközben Debreczen tulajaladta azon cikk adatait. Most tehát, hogy hű legyen az ismertetés, újabb cikket kell írni. Debreczen fejlődése, haladása bűmálutas. E város óriási léptekkel halad elő a civilizáció útján. Aránylag többet halad, mint Budapest, Bécs, vagy akár Páris! És a mi fő: Debreczen e meglepő haladást saját erejéből tette. Kíváncs, hogy a mit most írok Debreczenről, azon állapotot e város fejlődése egy év mulva ismét haladja túl. Haladjon oly rohamos léptekkel a civilizáció terén, mint eddig haladt, — s tartsa meg ezután is azt a hamisítatlan magyar szellemet, mely Debreczen jellemzi. Eljén és viruljon ez a város!”

Joó István, tanítóképző el igazgató, Jókaiért emelt poharat. Kósa Barna, lapunk segéd-szerkesztője, abból indulván ki, hogy ez elött 40 évvel Jókai is volt debreczeni hírlapíró, ugyancsak Jókaiért mondott pohár-köszöntőt. Géresi Kálmán Feszty Árpádot és nejét, harmadik pohár-köszöntőjében pedig Jókaiat elítette, ugyancsak érte utított poharat Buzás Pál, Elek Lajos, Dóczy Gedeon s Bekési László, utóbbi felémlytven, hogy a külső gazdasági tanintézetben az u. n. „Jókai-buza” egyike lett a legkitűnőbb buzáknak. Vegül Márk Endre Feszty Árpádné szül. Jókai Róza urhölgyért mondott pohár-köszöntőt.

A városi dalárda — Jókai kértére — előadta a „Nesirj, ne sirj, Kossuth Lajos” kezdetű gyönyörű dalt, — később pedig — a Rácz Károly zenekarával együtt — az elragadó szépségű Rákóczi-késeregő és Rákóczi-induló, melyekben láthatólag gyönyörködött hazánk nagy regényírója. A dalárda különben, mely a „Tarka madár” és „39. számú regiment” cz. dalokat is előadta, általános elismerésben részesült.

Jókai és a fobb vendégek kevéssel éjfélt elött hagyták el — riadó jelzés közben — a mulatság színhelyét. A társaság ott maradt része pedig éjfélt után — a helyi vasut külön vonatán — tért haza, s a dalárda ezután még szerenádott Jókainak.

Jókai Mór és kísérői — városi fogadalon — ma reggel 7 órakor a Hortobágyra rándultak ki, s ott pusztai képeket és menes jeleneteket vesznek fel. A város részéről Rab László tanácsnok és Nanássy Ferencz ur mentek ki velök. Az éjszaktól kint töltik a hortobágyi csárdában, s holnap hajnalban — ha kedvező idő lesz — megnezik a pusztai nap felkeltét. Holnap d. e. visszatérnek a városba, s a deli vonattal elutaznak.

A „DEBRECZENI” TÁRSZÁJA.

Mintha én volnék... Mintha én volnék ez az erdő: Mikor felé közelgesz, Csupa szív, csupa érzelem lesz. A lombok melyen meghajolnak; S nagy, érző szereleműl, Az egész erdő összerezdül! A merre jársz, hulló virágnak Másik fakad helyébe, Ha hozzá ér ruhád szegélye. Majd visszafojtott mely sohaj kel... Kis lábaid nyomán tán? Vagy az irigy virágok ajkán? Bent meg, a mélyen, dal fogamzik, Búbánatos, kesergő... Mintha én volnék ez az erdő! Fehér virága az akácznak, Ha ott jársz közelébe: Bucsuzó kendő tán kezébe?... És... mintha én volnék ez erdő, Téged meg nem igézhet, — Te fel se veszed az egészét! Szabolcska Mihály.

Hogyan lehetünk sokkal életűek? Oseink, ugy látszik sokkal kevesebb etrendi hibát követtek el, mint mi, mivel a történelem arra tanít, hogy a korábbi nemzedékek általában magasabb korra jutottak el. Így a görögök! Demokritról az van megírva,

* Népesség. Május hó 12-től május hó 18-ig született városunkban: I. Református: törvényes 13 fiu, 14 leány, — törvénytelen 2 leány, — együtt: 29. Halvaszületett 1 fiu, 1 leány, — együtt: 2. Többsz szülés volt 1 esetben. Egybekelt 6 pár. II. Evangélikus: 1 törvényes leány. III. Római katólikus: törvényes 2 fiu, 1 leány, — törvénytelen 1 fiu, — együtt: 4. IV. Zsidó: törvényes 1 fiu, 2 leány, — együtt: 3. Elveszültek összes száma: 37, — melyet ha egybevetünk az elhunytak számával (29), — a szaporodás: 8.

Debreczen-füzes-abonyi vasut. Eger város közgyűlése a debreczen-füzes-abonyi vasut törzs-részvényeinek beszerzésére 10,000 forint szavazott meg. A vasut által érdekeltek a városok és megyék tehát kellő áldozat-készséget tanúsítanak az így íránt.

* Hajdúvármegye gazdasági egylete tegnap d. u. 4 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlést a vármegyeház nagy termében. Az egylet tagjai közül 24-en jelentek meg, ennek dacára a közgyűlés határozat képes volt, miután a közgyűlés már második ízben volt egybehíva. Lukács Dezső alelnök jelenti, hogy gf. Zichy Géza az egylet elnöke nem jelenhetett meg a közgyűlésen, azonban levelet intézett hozzá, mely levél felolvastatik E levelben gf. Zichy Géza, hivatkozva nagyműveltségére és azon körülményre, hogy nem lakhatik többé Hajdúvármegyében a gazdasági egylet elnökségéről lemond. Lukács Dezső alelnök — tisztársával együtt — az alap-szabályok értelmében — szintén leteszi eddig viselt tisztjét. Uzonny Imre indítványozza, hogy gf. Zichy Gézazt ismét kérjék fel az elnöki tiszt elfogadására. Erre azonban Kasztl László (Tetetlen) gf. Zichy Géza megbízásából kijelenti, hogy a gróf ur semmi körülmények között nem hajlandó többé az elnöki tisztet elfogadni, közzöni a bizalmat s igéri, hogy ezentul is támogatni fogja az egylet törekvéseit. A lemondás sajnálatlalt vétetvén tudomásul, jegyzőkönyvbe vetetik s gf. Zichy Gézának — az egylet érdekében kifejtett 9 évi működéséért — jegyzőkönyvi közönet szavaztatik. A választások megejtetése végett korelnökül Uzonny Imre kiáltott ki s titkos szavazás útján megejtetett az elnök-választás. — Beadott 24 szavazat-lap, ezek közül esett gr. Degenfeld József főispánra 18, Rásó Gyula alispánra 2, gr. Zichy Gézára pedig 2 szavazat. Két szavazati lap tres volt. E szerint a gazdasági egylet elnökévé gr. Degenfeld József főispán választott meg. Az új elnök meghívására Lukács Dezső, Nábráczky István, Lipovniczky Imre, s Fischbein Ignác, mint küldöttségi tagok átmentek a főispán lakására. Gr. Degenfeld József főispán megjelent a közgyűlésen, s kijelentette, hogy az elnöki tisztet elfogadja, Uzonny Imre — rövid üdvözlő beszéd után — az új elnöknek átadta az elnöki széklet, s a közgyűlés további folyamán gr. Degenfeld József elnököt. — Alelnökökké megválasztottak 24 szavazat közlül Lukács Dezső 16, s Rásó Gyula 15 szavazattal. (Ezeken kívül Nagy Kálmán 14, Csapó István 2, Lipovniczky Imre pedig 1 szavazatot nyert.) Lukács Dezső azonban kijelentette, hogy az alelnöki tisztet többé nem vállalja el, — így — Rásó Gyula mellett — a 14 szavazatot nyert Nagy Kálmán választott meg alelnökké. Választmányi tagokká egyhangulag megválasztottak:

gr. Zichy Géza, Lukács Dezső, Szinay Gyula, Fekete Sándor, Oláh Karoly, Stern Jakab, Fischbein Ignác, Horváth Kálmán, Szívós Géza, G. Tóth Mihály, Csapó István, Szöllösy Imre, Ifj. Ványi Sándor, Bogdán Gábor, Farkas Pál, Bachrach Gyula, Kasztl László, Vársárhelyi István, Lipovniczky Imre s Kállay Imre. Az 1889-ik évi költségvetés 1897 frt 22 kr bevétellel s 750 frt kiadással állapított meg, így a maradvány 1077 frt 22 kr lenne. A választmány meghatalmaztatik, hogy az idén 300 frt erejéig állatdíjazást, vagy kiállítást rendezzen.

* A fa pusztítás valóságos mániája már a debreczeni hatóságoknak. Nem elégték meg a nagyerdei fásor szakértetlen és vandál elsilányítását, de éppen ily utalatos módon „csontkázta meg” a pircsi utat szegélyező fásort is. — Tönkre van ez is téve végképen s a szegény utasnak nincs hová húzódnia, hogy egy kis árnyékban pihenjen ki a tik-kasztó napsugarak hevét. Nem értjük azt a szenvedélyt, mely a magisztratussal rövid idő alatt kipusztított minden fát a határban. De-recske felé pedig meg a kis vasuttal sem lehet a fairást igazolni!

* Miniszteri körrendelet. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő körrendeletet intézte valamennyi kir. tanfelügyelőhöz. „Az 1879. évi XVIII t. cz. elethe lejtése óta tíz év telt el. Jóllehet e tárgyban időnként többször tett ide jelentést, mindazáltal ismétlen meggyőződni kívánok arról, hogy a legközelebbi idő alatt minő haladás, illetve elomental történt a magyar nyelv tanításában, az összes nepoktatási tanintézetekben. Felhívom tehát, hogy az emittet törvényezik határozmányainak pontos végrehajtása czéljából, az 1885. évi május hó 28-án 20,301. sz. alatt kelt körrendelet minden egyes pontjára nézve, az azon körrendeletben megadott utasítások alapján egy havi záros határidő alatt tegegy jelentést. Kelt Budapestben stb. — Gr. Csáky Albin, s. k.”

* A magyar északkeleti vasuton 1887. július hó 1-je óta érvényes díjszabás; IL rész, kiegészítő határozmányok és díjkiállítás táblázatok gyors és teherszállítványok, valamint elő állatok, hintók és hullak szállítására, továbbá az e díjszabáshoz megjelent valamennyi pótlék július 1-én hatályon kívül helyeztik és ugyan e napon új díjszabás lép elethe.

* A regále megváltásra vonatkozó igény-bejelentések határideje aprilis végével lejárt. A pénzügyminiszter által kiadott utasítás értelmében az összes bejelentéseket beszoalgattak a pénzügyminisztériumnak; de a megváltási igények összes száma felett való áttekintés alig lesz június vége elött lehetséges, mivel a regále tulajdonosok legnagyobb része összeg megjelölése nélkül, csupán az annak idején befizetett adó összegre utalt és a megfelelő megváltási összeg meghatározásért kényvenyzett. Az összes kényverék, melyeknek száma közel 40,000, a hónap vége felé kerülnek rendezve a pénzügyminiszter elé és csak azután fog azok összeállítása az egyes pénzügyi igazgatóságok területeinek megfelelőleg eszkozteltet.

* Majális. Az u. n. „Dóczy-felé” leány nevelő intézet majálisára az előkészületek be vannak fejezve. Holnap, 22 en d. u. lesz megtartva a „Dobos-pavilonban”, a nagy-erdőn. A táncz este hat órakor kezdődik, czigány Rácz Károly. A

lábaikon tennének nagyobb sétákat; ha Önök testük lelkiük művelését egyensúlyban tartanák s óvó talizmány, vagy csodaamulet gyanánt a mértékletesség korlátai közt maradnának: akkor az Önök ifjúsága még ifjabbá változhat az s az Önök újajdani öregsége azon „lappangva előtörő tolvaj”, a mely elől végre is, a nagy brit költő szerint: elmenekülni nem lehet, az Önök bölcs életmódja által igen nagy időre távol tarthatóvá lenne. Ne aggódjanak azonban a miatt, hogy Önöket az et- vagy az életrend valami túlszögürő önmegtartóztatásra utalja, ellenkezőleg csak akkor fogják Önök az élvezet valódi élvezetét megismerni ha e mellett a józan mértékletességet megtartják, az et- és életrend alapját megvetik. Legyen teljes életükben jelszavuk Imádkozzál és dolgozzál! s oly egészségnak fognak örvedeni, hogy Önöket minden életbiztosító társaság nagy előnyvel törekszik részére meggyerni s Önök házi orvosa az évi tiszteletdíj-tel anélkül rakja zsebre, hogy az ő segélyére valaka rászorulna. Nagy Frigyes azt mondotta egy alkalommal, hogy: „A természet inkább levehordékká, mint ülő tudósokká alkotott.” Sok igazság rejlik e szavakban mivel az emberben a mozgás szüksege ép úgy meg van, mint a táplálkozás iránti ösztön; a gyermekeknek pedig valóságos kín a csendes, nyugvó ülés.

Az ember teste 247 darab egymással egybekötött csontból áll, melyeknek 447 izom áll szolgálatára. Az izmok ezen kívül hozzák létre azt, hogy ezen passiv mozgókészületek egyensúlyban tartassék.

Ezen csekély bonczati adat is meggyőzhet kit-kit arról, hogy csakis a bő és jól begyakorolt mozgókészületek — a mi testünk — újultabb életművi ingereket kapjon. Ne elégedjenek meg tehát azzal, hogy csak a déli órákban sétálgassanak végig a keskeny, jártaabb utcán öltözeteik mutogatása végett, hanem keressék fel a legszelebb utczákat, a hol kevesebb látni a láttatni valójuk lesz ugyan, de a hol szabadabban s kényelmesebben mozoghatnak, ha már épen a

szabad természet tiszta üde levegőjére kimeenni restellenek. Csakis a rendszeres mindennapi hosszabb séta alkalmas az egészség s a jó emésztés fenntartására, annál is inkább, mivel ez a szellemi erőkre s a kedély vidámságára is jó hatást gyakorol.

A testmozgástól a pihenésig, nyugalomig csak egy lépés, vagyis: csupán addig s úgy sétáljunk, a mig el nem fáradunk. Erre igen vigyázni kell, mert aki a túlságos sok, vagy gyors séta által agyonfárasztja magát, az éppen az ellenkezőjét éri el annak, amire törekszik.

A nyugalom és pihenés okosan váltják fel egymást. A séta azonban ne történjek soha közvetlenül az étkezés elött, vagy mindjárt utána; régi egészségi szabály, hogy az étkezés után kissé ülve maradjunk s innét a német közmondás: Wer lange bei Tische sitzt, lebt lange — aki sokáig ül az asztalnál, az sokáig él. De az ebéd elött való kifáradás is ártalmas az egészségre. Az ebéd után való alvás — szintén nem mondható egészségesnek; különösen pedig kerüljek ezt a nők, akik a kisebb benyomások iránt is fogékonyabbak. A fiatalok és a nők általában hosszabb alvási időt igényelnek, mint az öregek s a férfiak, de csak éjjeli áditó álomra van szüksegük, nem pedig nappali szendergésre is. A természet a nappali munkára, az éjt a nyugalomra rendelte; az éjjeli alvás fiatalit, a nappali pedig vénit; Önök pedig majd csak a jövőben, nem pedig most akarnak megvéntülni. — Minden alvás után a szó teljes értelmében megijudunk. Reggel tényleg nagyobbak vagyunk, mint este; reggel sokkal több a ruganyosságunk és erőnk, több bennünk a fiatalság jellege, mint este, amikor szárazabbaknak törekenyebbeknek s inkább a korosaknak érezzük magunkat.

Nappal aludni, éjjel pedig dolgozni nagy oktalanság s a természet rendjén elkövetett erőszak, mely egészségünkön boszulja meg magát. Korán kelni s korán lefeküdni — volt a régiek okos, helyes örökérvényü elve. Az egészséges alvás földi szerencsénk egyik leg-

mostani majálisok közül is legével... vajt fogta emeleti... a rendőrs... érdekelte... hol Balog... gát. M... kezdeten... mikor epe... keresgélte... megtartás... otthona... ról a sz... s uram... belől a... lepetést... rajta csip... ket tagja... működés... tiszta sz... az ő szá... pénztárca... az a figye... huzamosa... szett el... uttal az... ismét több... sorába: ... annyit me... szobák az... volna vált... kules kö... helyen tar... megtalálj... is. Ha tal... hogy ugy... vagyonk... kább öriz... Ezen... vették a... A... de a k... megloptak... nadrag... hogy rále... u. meg is... már el volt... zsefnek mo... József pos... * Hal... resztési pl... ömeresége... 17-én elhu... * A h... jat játéko... háziag ren... azon ösmert... sőtben me... robb resz... arusittath... kárt ne sz... len volt me... A mennyibe... évi január...

...Géza, Lukács Dező, Szinay Gyula, ...
 ...Az 1889-ik évi költségvetés 1827 frt ...
 ...A választmány meghatalmaztatik, hogy ...
 ...A fa pusztítás valóságos mániája már ...
 ...Ministeri körrendelet. A vallás- és ...
 ...A magyar északkeleti vasuton 1887. ...
 ...A regálé megváltásra vonatkozó igény- ...
 ...Május. Az u. n. "Döcsey-féle" ...
 ...természet tisztá tude levegőjére kimenni ...
 ...nyugalom és pihenés okosan váltják ...
 ...szokás, az alvás — szintén nem mondható ...
 ...nagyobbika; ha az embert megfosztjuk a re- ...
 ...Általános szabályul szolgáljon pedig, hogy ...
 ...A nagyevű Franklin, aki igen ajánlotta a ...
 ...Ezenkívül az álom s az éjjeli nyugalom ...
 ...Sokratesről meg van írva, hogy barátai ...
 ...szokta magát. A hálószoba pedig legyen ...
 ...hatását korlátozza.

...mostani növendékeken kívül részt vesznek e ...
 ...* Lopási kísérlet a főiskolában. Tol- ...
 ...* Szavatali estély. Szakáll Antal, a hir- ...
 ...* Biro József papnövendék, városunk ...
 ...* Ebtartók figyelmébe Irtuk minap, ...
 ...* A nők idegessége. Sokat kutatták már ...

...idevonatkozó jelentésemet s elszámolásomat ...
 ...* Halálozások. Május hó 12-től május hó ...
 ...* Társas kirándulás. A m. á. v. városi ...
 ...Közgazdaság. ...
 ...Apró cseprő. ...
 ...Dancourt. ...
 ...Publius Syrius. ...
 ...* A zöldseg és főzelékek, ha nagyon ...

...jobban megerősíthették eszüket, idegeik őket ...
 ...* Halálozások. Május hó 12-től május hó ...
 ...* Társas kirándulás. A m. á. v. városi ...
 ...Közgazdaság. ...
 ...Apró cseprő. ...
 ...Dancourt. ...
 ...Publius Syrius. ...
 ...* A zöldseg és főzelékek, ha nagyon ...

...Az arany s ékkövek hallgatag ékesszólás- ...
 ...Shakespeare. ...
 ...A közönség köréből. ...
 ...* Ezen rovartér, melyben közérdekű felszólások ...
 ...SZERKESZTŐI POSTA. ...
 ...Kutasi Imre

Lakváltoztatás.
Dr. Borbély Imre
 fogorvos
 rendelő helyiségét f. hó 20-tól fogva
 Dr. Szécsi Emil volt lakásába tette át.

KARDOS LÁSZLÓ
 Debreczenben, czegléd utca.

ÚJ KÜLDEMÉNY
 érkezett, nyári czérna
 ruha szövetekben
 (Zephir),
 melyek belföldi- és angol-gyártmányban
 a legczélszerűbb és legszebb női ruha-kel-
 méket szolgáltatják.
 Árak, minőség szerint, méterenként
 26 kr és 1 frt közt váltakozik.
 Különösen kiemelendő a színek tar-
 tóssága és szépsége, valamint a szövet
 ruganyossága és könnyedsége.

Hirdetmény.

Udvari község, mint testület tulajdo-
 nét képező, 319^{12/2} holdat tevő, részben
 szántó és kaszáló, részben legelő földek-
 ből álló „Nagy szidi” gazbirtok 6 egymás
 után következő évre, vagyis az 1889. évi
 november hó első napjától, 1895. évi no-
 vember hó első napjáig, Udvari község
 házánál a folyó 1889. évi június hó 10-én
 délután 3 órákor megtartandó nyilvános
 árverésen a legtöbbet ígérőnek haszon-
 bérbe adatik.

Az árverési feltételek Udvari község
 házánál, a hivatalos órák alatt megte-
 kinthetők.

Kelt Udvariban (Biharszegy), 1889
 május 19.
Fülep, Tóser Mihály,
 jegyző, bíró.

Elvállal a fényképészethez tartozó minden munkát: egyes személyekről ép úgy mint csoportokról, színes fényképek (aquarell) készítését, házak, állatok levételét, régi képek másolását, nagytapasztalatú életnagyságig. stb. stb.

Fényképművészet a legnagyobb kényelemmel berendezvén, s a külföldi legnagyobb intézeteiben szerzett tapasztalat alapján remélem, hogy a n. é. közönség igényeit kielégíthetem.

Tisztelettel
Papp Albert,
 fényképiro
 n.-czegléd-utca 27. szám,

